

ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥ ΜΗΝ ΠΕΙΣ ΛΕΙΨΗ

ΚΑΘΑΡΜΑΤΑ

ΑΠΑΤΕΩΝΕΣ	ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ
	
ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ	ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΕΣ
	
12 ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ	

PATRICK
RADDEN KEEFE

Μετάφραση: Κωστής Πανσέληνος

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Πρώτη έκδοση Ιούνιος 2023

Τίτλος πρωτοτύπου Patrick Radden Keefe, *Rogues: true stories of grifters, killers, rebels and crooks*, Doubleday, New York, 2022

Επιμέλεια – Διόρθωση τυπογραφικών δοκιμίων Ηρακλής Καρελίδης

Σελιδοποίηση Κωνσταντίνος Καπένης

Μακέτα εξωφύλλου Γιώργος Παναρετάκης

© 2022, Patrick Radden Keefe. The pieces in this work originally appeared in a slightly different form in *The New Yorker*.

© 2022, Εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ (για την ελληνική γλώσσα)

ISBN 978-618-03-3564-4

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83564

Κ.Ε.Π. 5580, Κ.Π. 18166

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα

τηλ.: 211 3003500, fax: 211 3003562

metaixmio.gr · metaixmio@metaixmio.gr

Κεντρική διάθεση

Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562

Βιβλιοπωλεία ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

- Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562

- Πολυχώρος, Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα

τηλ.: 211 3003580, fax: 211 3003581

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	9
Τα μπουκάλια του Τζέφερσον <i>Πώς ένας συλλέκτης κατάφερε να βρει τόσο πολύ σπάνιο, εκλεκτό κρασί;</i>	15
Η φαμίλια της Μαφίας <i>Πώς ένας διαβόητος Ολλανδός μαφιόζος ξεσκεπάστηκε από την ίδια του την αδερφή</i>	45
Ο εκδικητής <i>Μήπως ο αδερφός ενός θύματος της τραγωδίας του Λόκερμπι κατάφερε επιτέλους να λύσει το μυστήριο;</i>	83
Η αυτοκρατορία του πλεονεκτήματος <i>Πώς ένας γιατρός, ένας χρηματιστής και ο δισεκατομμυριούχος Στίβεν Α. Κοέν ενεπλάκησαν σε ένα τεράστιο οικονομικό σκάνδαλο</i>	117
Ένα γεμάτο όπλο <i>Το τραγικό παρελθόν μιας μαζικής δολοφόνου.....</i>	160
Το κυνήγι του Ελ Τσάπο <i>Η σύλληψη του πλέον διαβόητου βαρόνου ναρκωτικών στον κόσμο</i>	207
Ο νικητής <i>Πώς ο Μαρκ Μπερνέτ μετέτρεψε τον Ντόναλντ Τραμπ στο σύμβολο του Αμερικανικού Ονείρου</i>	241

Ληστεία αλά ελβετικά

*Ο τεχνικός υπολογιστών που έβγαλε στη φόρα τα σκοτεινότερα
μυστικά μιας ελβετικής τράπεζας* 282

Ο Πρίγκιπας της Μαρμπέγια

*Ο αγώνας δεκαετιών για τη σύλληψη ενός διεθνούς εμπόρου
όπλων* 318

Οι χειρότεροι των χειρότερων

*Η Τζούντι Κλαρκ έσωζε τις ζωές διαβόητων δολοφόνων.
Και τότε ανέλαβε την υπόθεση του Τζοκάρ Τσαρνάεφ* 349

Θαμμένα μυστικά

*Πώς ένας Ισραηλινός δισεκατομμυριούχος απέκτησε τον έλεγχο
ενός από τους μεγαλύτερους θησαυρούς της Αφρικής* 388

Ο ταξιδιώτης

Η περιπλανώμενη γιορτή του Άντονι Μπουρντέν 428

Ευχαριστίες 467

ΤΑ ΜΠΟΥΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΤΖΕΦΕΡΣΟΝ

*Πώς ένας συλλέκτης κατάφερε να βρει
τόσο πολύ σπάνιο, εκλεκτό κρασί; (2007)*

Το πιο ακριβό κρασί που πουλήθηκε ποτέ διατέθηκε σε μια δημοπρασία του οίκου Κρίστις στο Λονδίνο στις 5 Δεκεμβρίου 1985. Το μπουκάλι ήταν κατασκευασμένο από φυσικό σκουροπράσινο γυαλί και σφραγισμένο με χοντρό μαύρο κερί. Δεν είχε ετικέτα, αλλά πάνω στο γυαλί ήταν χαραγμένα η χρονιά 1787, η λέξη Lafitte και τα γράμματα Th.J.

Το μπουκάλι προερχόταν από μια συλλογή κρασιού που, σύμφωνα με φήμες, είχε ανακαλυφθεί σφραγισμένο πίσω από έναν τοίχο κελαριού σ' ένα παλιό κτίριο του Παρισιού. Τα κρασιά έφεραν όλα ονόματα από κορυφαίους αμπελώνες – εκτός από το Lafitte (που σήμερα γράφεται Lafite) υπήρχαν μπουκάλια Châteaux d'Yquem, Mouton και Margaux – και τα ίδια εκείνα αρχικά, Th.J. Σύμφωνα με τον κατάλογο, υπήρχαν ενδείξεις πως τα μπουκάλια ανήκαν στον Τόμας Τζέφερσον και πως το μπουκάλι που δημοπρατούνταν μπορούσε «δίκαια να θεωρηθεί ένα από τα πιο σπάνια στον κόσμο». Το κρασί βρισκόταν σε «ασυνήθιστα υψηλό» σημείο για ένα τόσο παλιό μπουκάλι –έφτανε μόλις ένα εκατοστό κάτω από τον φελλό– και το χρώμα ήταν «αξιοπρόσεκτα βαθύ για την ηλικία του». Η αξία του θεωρούνταν «ανυπολόγιστη».

Πριν ο Μάικλ Μπρόουντμπεντ, επικεφαλής του τμήματος κρασιών του Κρίστις, δημοπρατήσει το κρασί, είχε προηγουμένως συμβουλευθεί τους ειδήμονες γυαλιού του οίκου, οι οποίοι επιβεβαίωσαν πως τόσο το μπουκάλι όσο και η γκραβούρα επάνω του ακολουθούσαν πιστά το γαλλικό στυλ του 18ου αιώνα. Ο Τζέφερσον είχε υπηρετήσει ως πρέσβης των ΗΠΑ στη Γαλλία από το 1785 ως το ξέσπα-

σμα της επανάστασης και είχε αρχίσει να εκτιμά τον γαλλικό οίνο. Με την επιστροφή του στην Αμερική, συνέχισε να παραγγέλλει μεγάλες ποσότητες μπορντό για τον ίδιο και τον Τζορτζ Ουάσινγκτον, επισημαίνοντας σ' ένα γράμμα του το 1790 πως οι παρτίδες που προορίζονταν για τον καθένα τους έπρεπε να σταμπαριστούν με τα αρχικά τους. Κατά την πρώτη του θητεία ως πρόεδρος, ο Τζέφερσον ξόδεψε 7.500 δολάρια –περίπου 120.000 σε σημερινή αξία– στο κρασί, και θεωρήθηκε ο πρώτος σπουδαίος γευσιγνώστης κρασιού στην Αμερική. (Ισως μάλιστα να αποτέλεσε και τον πρώτο στην Αμερική που προκάλεσε βαρεμάρα στους προσκεκλημένους του με το κρασί. «Προηγήθηκε, ως συνήθως, μια πραγματεία επί των οίνων» παρατηρούσε στο ημερολόγιό του ο Τζον Κούνινσι Άνταμς ύστερα από ένα δείπνο με τον Τζέφερσον το 1807. «Όχι πολύ επιμορφωτική».)

Πέρα από την αξιολόγηση του σχετικού ιστορικού υλικού, ο Μπρόουντιμπεντ δοκίμασε και δύο κρασιά από τη συλλογή. Κάποια κρασιά του 19ου αιώνα διατηρούν ακόμα και σήμερα την καταπληκτική τους γεύση, ιδίως αν έχουν συντηρηθεί όπως πρέπει. Ωστόσο το κρασί από τον 18ο αιώνα σπανίζει, και κανείς δεν γνώριζε αν το περιεχόμενο των μπουκαλιών Th.J. πινόταν ακόμη. Ο Μπρόουντιμπεντ είναι «master of wine», επαγγελματικός τίτλος για κριτικούς, εμπόρους και σομελιέ κρασιού που υποδηλώνει ότι έχουν εκτενή εμπειρία με το εκλεκτό κρασί και είναι σε θέση να κρίνουν την ποιότητά του. Έκρινε ένα Yquem Th.J. του 1784 «τέλειο από κάθε πλευρά: χρώμα, άρωμα, γεύση».

Στις δυόμισι το απόγευμα εκείνο του Δεκεμβρίου, ο Μπρόουντιμπεντ κήρυξε την έναρξη της δημοπρασίας από την τιμή των 10.000 λιρών Αγγλίας. Χτύπησε το σφυρί του λιγότερο από δύο λεπτά αργότερα. Ο Κρίστοφερ Φορμπος, γιος του Μάλκολμ Φορμπος και αντιπρόεδρος του περιοδικού *Forbes*, ήταν ο νικητής. Η τελική τιμή ήταν 105.000 λίρες. «Είναι πιο διασκεδαστικό από τα κιάλια της όπερας που κρατούσε ο Λίνκολν όταν δολοφονήθηκε» δήλωσε ο Φορμπος, προσθέτοντας: «Και τα έχουμε και αυτά».

Μετά τη δημοπρασία, κι άλλοι συλλέκτες άρχισαν να αγοράζουν μπουκάλια από τη συλλογή του Τζέφερσον. Ο εκδότης του περιοδικού *Wine Spectator* αγόρασε ένα μέσω του οίκου Κρίστις. Ένας μυστη-

ριώδης επιχειρηματίας από τη Μέση Ανατολή αγόρασε άλλο ένα. Και στα τέλη του 1988, ένας Αμερικανός κροίσος ονόματι Μπιλ Κοχ αγόρασε τέσσερα μπουκάλια. Γιος του Φρεντ Κοχ, ιδρυτή των Βιομηχανιών Κοχ, ο Μπιλ ζούσε στο Ντόβερ της Μασαχουσέτης και διύθυνε τη δική του, εξαιρετικά κερδοφόρα εταιρεία ενέργειας, την Oxbow Corporation. (Οι αδερφοί του Τσαρλς και Ντέιβιντ θα γίνονταν γνωστοί ως χρηματοδότες συντηρητικών υποψηφίων και πολιτικών.) Ο Μπιλ Κοχ αγόρασε ένα Branne Mouton του 1787 από την Chicago Wine Company τον Νοέμβριο του 1988. Τον επόμενο μήνα, αγόρασε ένα Branne Mouton του 1784, ένα Lafitte του 1784 και ένα του 1787 από την Farr Vintners, μια βρετανική εμπορική εταιρεία. Συνολικά, ο Κοχ ξόδεψε σχεδόν μισό εκατομμύριο δολάρια σε κρασιά. Τα εγκατέστησε στο ευρύχωρο, κλιματιζόμενο κελάρι του και κατά τα επόμενα 15 χρόνια τα έβγαζε κάθε τόσο αποκεί για να τα επιδεικνύει στους φίλους του.

Η αξία της συλλογής έργων τέχνης και αντικών του Κοχ ανέρχεται σε πολλά εκατομμύρια δολάρια, και το 2005 το Μουσείο Καλών Τεχνών της Βοστώνης φιλοξένησε μια έκθεση με πολλά αποκτήματά του. Το προσωπικό του Κοχ άρχισε να διερευνά την προέλευση των τεσσάρων μπουκαλιών της συλλογής Τζέφερσον και ανακάλυψε πως, εκτός από την πιστοποίηση του Μπρόουντμπεντ για το μπουκάλι που είχε αγοράσει ο Φορμπς, δεν υπήρχε κανένα στοιχείο. Προσπάθησαν να επιβεβαιώσουν ιστορικά την ύπαρξή τους και ήρθαν σε επικοινωνία με το Ίδρυμα Τόμας Τζέφερσον στο Μοντιτσέλο στη Σάρλοτσβιλ της Βιρτζίνια. Λίγες μέρες αργότερα επικοινωνήσε μαζί τους η έφορος του Μοντιτσέλο, η Σούζαν Στάιν. «Πιστεύουμε πως τα μπουκάλια αυτά δεν ανήκαν ποτέ στον Τόμας Τζέφερσον» τους είπε.

• • •

Ο Κοχ ζει με την τρίτη σύζυγό του, την Μπρίτζετ Ρούνεϊ, και έξι παιδιά από τον τρέχοντα και τους προηγούμενους γάμους του σε ένα σπίτι έκτασης δώδεκα χιλιάδων τετραγωνικών σε αγγλο-καραϊβικό στιλ στο Παλμ Μπιτς. Δεν πάει πολύς καιρός που τον επισκέφθηκα εκεί, και η μπροστινή αυλή είχε σκαφτεί για να επεκταθεί το υπόγειο

του σπιτιού. Ο Κοχ μου εξήγησε πως χρειαζόταν περισσότερο χώρο αποθήκευσης. «Είμαι κάπως εμμονικός συλλέκτης» είπε. Πέρασαμε μπροστά από τον πίνακα *Γυμνή ξαπλωμένη μορφή* του Μοντιλιάνι του 1917, τον *Τραγουδιστή σε καμπαρέ* από την μπλε περίοδο του Πικάσο, έναν Ρενουάρ, έναν Ροντέν, και από έργα των Ντεγκά, Σαγκάλ, Σεζάν, Μονέ, Μιρό, Νταλί, Λεζέ και Μποτέρο. Κάμερες ασφαλείας, κλεισμένες σε μικρές σφαίρες από μαύρο γυαλί, κρέμονταν από τα ταβάνια. «Ο πατέρας μου ήταν κι εκείνος συλλέκτης, τρόπον τινά» είπε ο Κοχ. «Μάλλον το κόλλησα από εκείνον. Είχε μια μικρή συλλογή με έργα ιμπρεσιονιστών. Συνέλεγε καραμπίνες. Και μετά άρχισε να συλλέγει ράντσα».

Καθίσαμε στο «δωμάτιο καουμπούι» του Κοχ, περικυκλωμένοι από πίνακες του Τσαρλς Μάριον Ράσελ, μπρούτζινα γλυπτά με καβαλάρηδες του Φρέντερικ Ρέμινγκτον, και αντίκες όπως καπέλα καουμπούι, κυνηγετικά μαχαίρια και δεκάδες όπλα μέσα σε γυάλινες προθήκες: το όπλο του Τζέσι Τζέιμς, το όπλο του φονιά του Τζέσι Τζέιμς, το πιστόλι του Καθιστού Ταύρου, την καραμπίνα του στρατηγού Κάστερ. Ο Κοχ, 67 ετών, είναι ψηλός και λεπτός, με φουντωτό λευκό μαλλί, στρογγυλά γυαλάκια και παιδικό, διαπεραστικό γέλιο. Κόλλησε ηπατίτιδα στο MIT –όπου σπούδασε προπτυχιακά και έκανε διδακτορικό στη χημική μηχανική–, και εξαιτίας αυτής δεν άντεχε πια το σκληρό αλκοόλ. Ωστόσο, μπορούσε ακόμη να πίνει κρασί. Άρχισε να παραγγέλνει τα πιο ακριβά κρασιά από τους καταλόγους των εστιατορίων και ανακάλυψε έτσι και κάποια που του άρεσαν. Τελικά, άρχισε να αγοράζει κρασιά μέσω δημοπρασιών: μπορντό πρώτης σοδειάς όπως τα Lafite και τα Latour και τα περίφημα βουργουνδέζικα της Romanée-Conti.

«Έχασα κάθε μέτρο όταν πούλησα τις μετοχές μου στις Βιομηχανίες Κοχ» είπε ο Μπιλ. Αυτό συνέβη το 1983· κέρδισε 550 εκατομμύρια δολάρια από την πώληση. Αποφάσισε τότε να ξεκινήσει να συλλέγει εκλεκτό κρασί. Όταν τον ρώτησα γιατί, με κοίταξε σαν να μην είχα αντιληφθεί κάτι αυτονόητο. «Γιατί είναι το αλκοόλ με την καλύτερη γεύση στον κόσμο» είπε. «Γι' αυτό».

Το μόνο πράγμα στο οποίο ο Κοχ είναι εξίσου ψυχαναγκαστικός με τη συλλογή κρασιών είναι η κατάθεση αγωγών. Διεξήγαγε έναν ει-

κοσασετή νομικό αγώνα ενάντια στα ίδια του τα αδέρφια για θέματα που είχαν να κάνουν με τις οικογενειακές επιχειρήσεις. (Επί του ζητήματος, υπήρξε συμβιβασμός το 2004.) Μήνυσε την πολιτεία της Μασαχουσέτης για μια άδικα φορολογημένη μεταβίβαση μετοχών και κέρδισε έκπτωση 46 εκατομμυρίων δολαρίων. Όταν μια πρώην φιλενάδα του αρνήθηκε να φύγει από το διαμέρισμα στο ξενοδοχείο Four Seasons της Βοστώνης όπου την είχε εγκαταστήσει εκείνος, ο Κοχ την έσυρε στο δικαστήριο και της έκανε έξωση. Λέει πως «αμολάει κλητεύσεις» σε ανθρώπους σαν να επρόκειτο για φέιγ βολάν. Οι απάτες σε εκλεκτά κρασιά ήταν εξαιρετικά σπάνιες την εποχή που ο Κοχ αγόρασε τα τέσσερα μπουκάλια του, και η μόνη εγγύηση που ζήτησε ήταν πως προέρχονταν από την ίδια συλλογή που είχε εγκρίνει ο Μάικλ Μπρόουντμπεντ. Εξοργίστηκε όταν έμαθε ότι το Μοντιπέλο δεν θεωρούσε τα κρασιά του αυθεντικά. «Έχω αγοράσει τόσο τέχνη, τόσα όπλα, τόσο πολλά πράγματα, ώστε, αν κάποιος θέλει να με κλέψει, θέλω το κάθαρμα να πληρώσει γι' αυτό» μου είπε καθώς το πρόσωπό του κοκκίνιζε. «Και εξάλλου» πρόσθεσε χαλαρώνοντας και χαμογελώντας ελαφρά, «είναι και ένα διασκεδαστικό μυστήριο».

• • •

Η απίστευτη αύξηση στις τιμές εκλεκτού οίνου –τα μπουκάλια του Τζέφερσον αποτελούν το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα– έχει οδηγήσει πρόσφατα και σε αντίστοιχη αύξηση στα περιστατικά απάτης στο εμπόριο κρασιού. Το 2000, οι ιταλικές αρχές κατέσχεσαν είκοσι χιλιάδες μπουκάλια δήθεν Sassicaia, ενός περιζήτητου κόκκινου κρασιού από την Τοσκάνη. Κινέζοι απατεώνες έχουν αρχίσει να διακινούν δήθεν Lafite. Τα λεγόμενα κρασιά-τρόπαια –από τις καλύτερες σοδειές του Μπορντό του τελευταίου αιώνα– σπάνιζαν σε δημοπρασίες τις δεκαετίες του '70 και του '80, αλλά έχουν κάνει την επανεμφάνισή τους στην αγορά σε τεράστιους αριθμούς. Η Σερένα Σάτκλιφ, επικεφαλής του τμήματος κρασιών του οίκου Σόθμπος, λέει χαριτολογώντας πως περισσότερο Mouton του 1945 καταναλώθηκε κατά την πεντηκονταετηρίδα της σοδειάς, το 1995, απ' όσο έχει ποτέ παραχθεί. Το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα έντονο στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην

Ασία, μου είπε η Σάτκλιφ, όπου πλούσιοι θιασώτες δημιουργούν τεράστιες συλλογές πολύ γρήγορα. «Αν μπεις σε κάποια από τα γνωστότερα κελάρια, θα δεις κάλπικα κρασιά ενός εκατομμυρίου δολαρίων αντί της αξίας των πέντε ή έξι εκατομμυρίων που κάνουν τα γνήσια» είπε.

Μιας και το μεγαλύτερο μέρος του εμπορίου εκλεκτού οίνου διεξάγεται μέσω συναλλαγών της «γκρίζας αγοράς» μεταξύ αγοραστών και μεταπρατών που δεν έχουν άμεση σχέση με το σατό, είναι δύσκολο να επιβεβαιώσει κανείς ποιος έθεσε σε κυκλοφορία το κάθε συγκεκριμένο μπουκάλι. Αλλά ο Κοχ έστειλε αντιπροσώπους του στη Chicago Wine Company και τη Farr Vintners και έμαθε πως και τα τέσσερα μπουκάλια που δημοπρατήθηκαν μέσω του οίκου Κρίστις προήλθαν από το ίδιο πρόσωπο, έναν εκκεντρικό Γερμανό συλλέκτη κρασιού ονόματι Χάρντι Ρόντενστοκ. Τη δεκαετία του '70 ο Ρόντενστοκ ήταν μουσικός παραγωγός και ατζέντης γερμανικών ποπ συγκροτημάτων. Διέθετε κατοικίες στο Μόναχο, στο Μπορντό και στο Μόντε Κάρλο και οι φήμες έλεγαν πως καταγόταν από την πλούσια οικογένεια Ρόντενστοκ που κατασκεύαζε μονόκλ. Στους φίλους του έλεγε πως είχε ξεκινήσει ως καθηγητής και τους εξομολογούνταν πως είχε κάνει την τύχη του στο χρηματιστήριο.

Ο Ρόντενστοκ ανέπτυξε ενδιαφέρον για το κρασί τη δεκαετία του '70, και ιδίως για τους γλυκούς λευκούς οίνους του Chateau d'Yquem. Λάτρευε πάνω απ' όλα τα κρασιά που είχαν παραχθεί πριν από την επιδημία φυλλοξήρας στο τέλος του 19ου αιώνα, όταν ένα ζιζάνιο των αμπελιών κατέστρεψε τις αμπελοκαλλιέργειες της Ευρώπης, αναγκάζοντας τους παραγωγούς να μπολιάσουν τα φυτά τους με ρίζες από τη Βόρεια Αμερική που ήταν ανθεκτικές στη φυλλοξήρα. «Στα προ φυλλοξήρας κρασιά του Yquem βρίσκει κανείς περισσότερες γεύσεις, περισσότερη караμέλα, περισσότερες ιδιομορφίες, ανώτερη κλάση, είναι πιο δυνατά» δήλωσε σε μια συνέντευξη. Στο *Wine Spectator* καυχιόταν πως είχε δοκιμάσει περισσότερες σοδειές παλιού Yquem από τον ιδιοκτήτη του σατό – και ο ιδιοκτήτης τον επιβεβαίωσε.

Από το 1980 και μετά ο Ρόντενστοκ άρχισε να διεξάγει μεγαλοπρεπείς εκδηλώσεις οινογευσιγνωσίας που διαρκούσαν ολόκληρα

Σαββατοκύριακα, στις οποίες έδιναν το παρών κριτικοί, έμποροι και διάφοροι επιφανείς Γερμανοί και διασημότητες. Άνοιγε κάσες ολόκληρες παλιού και σπάνιου κρασιού που τις είχε αγοράσει με δικά του έξοδα και το σέρβιρε σε ειδικά ποτήρια «Ρόντενστοκ», που τα είχε κατασκευάσει ένας φίλος του, ο υαλουργός Γκέοργκ Ρίντελ. Πάντα ντυμένος στην πένα, με σιλάτο μονόκλ Ρόντενστοκ και πουκάμισο με σκληρό λευκό κολάρο, αστείευόταν με τους καλεσμένους του, αναφωνώντας ενώ κρατούσε ένα ιδιαίτερα σπάνιο μπουκάλι: «Ναι, απίστευτο! Εκατό πόντοι!». Ήθελε όλοι να έρχονται στην ώρα τους και απαγόρευε την είσοδο σε όσους αργούσαν, και όταν σέρβιρε παλιότερα κρασιά, δεν επέτρεπε στους καλεσμένους να τα φτύνουν, κάτι που ανάγκασε μερικούς από αυτούς, που ανησυχούσαν από τον αριθμό δοκιμών που είχαν να κάνουν, να κρύβουν πτυελοδοχεία ανάμεσα στα πόδια τους. «Δεν φτύνουμε την ιστορία» τους νουθετούσε ο Ρόντενστοκ. «Την πίνουμε».

Ο Ρόντενστοκ παραδεχόταν ανοιχτά πως εκείνος είχε ανακαλύψει τα μπουκάλια του Τζέφερσον· και πράγματι, η πώληση-ρεκόρ στον Φορμπος τον είχε μετατρέψει σε διασημότητα στον κόσμο του εκλεκτού οίνου. Όπως θα εξηγήσει αργότερα, την άνοιξη του 1985 δέχτηκε ένα τηλεφώνημα σχετικά με μια ενδιαφέρουσα ανακάλυψη στο Παρίσι, όπου κάποιος είχε βρει τυχαία μερικά σκονισμένα μπουκάλια, όλα χαραγμένα με τα αρχικά Th.J. Ο Ρόντενστοκ αρνήθηκε να αποκαλύψει το όνομα του ανθρώπου που του πούλησε τα μπουκάλια, αλλά φαίνεται πως ο εν λόγω κύριος δεν είχε αντιληφθεί τη σημασία τους. «Ήταν σαν να είχα κερδίσει το λαχείο» είπε ο Ρόντενστοκ για την εμπειρία εκείνη. «Επρόκειτο για καθαρή τύχη». Δεν ήθελε να πει πόσα τέτοια μπουκάλια υπήρχαν· σε κάποιες διηγήσεις, επρόκειτο για «περίπου μια ντουζίνα», σε άλλες γύρω στα τριάντα. Ούτε αποκάλυψε πού ακριβώς είχαν βρεθεί στο Παρίσι. Τα μπουκάλια του Τζέφερσον αποτέλεσαν την πρώτη από μια σειρά συγκλονιστικών ανακαλύψεων. Ο Ρόντενστοκ έγινε γνωστός ως ακούραστος κυνηγός των πιο σπάνιων κρασιών. Ένας συλλέκτης, φίλος του Ρόντενστοκ τις δεκαετίες του '80 και του '90, μου είπε πως το 1989 είχε κανονίσει μια «οριζόντια» δοκιμή μπουκαλιών κρασιού του 1929 από πολλά διαφορετικά σατό. Το μό-

νο μπουκάλι που δεν είχε καταφέρει να βρει ήταν ένα Château Ausone του 1929. Λίγες μέρες πριν από τη δοκιμή, ο Ρόντενστοκ του τηλεφώνησε. «Βρίσκομαι στη Σκοτία» του είπε. «Βρήκα ένα μπουκάλι Ausone του '29!» Ο Ρόντενστοκ ταξίδεψε στη Βενεζουέλα όπου, σύμφωνα με δημοσιεύματα του τύπου, βρήκε εκατό κάσες μπορντό· στη Ρωσία ανακάλυψε τη «χαμένη κάβα» του τσάρου με κρασί του 19ου αιώνα. Στο ξενοδοχείο Königshof του Μονάχου το 1998, διεξήγαγε μια «κάθετη» δοκιμή 125 διαφορετικών ετών του Yquem, στα οποία συμπεριλαμβάνονταν και δύο μπουκάλια από τη συλλογή του Τζέφερσον. «Το καταπληκτικό ήταν πως η γεύση τους δεν ήταν υπερβολικά όξινη για την ηλικία τους» παρατηρούσε ο ανταποκριτής του *Wine Spectator*. «Στη γεύση, το 1784 έμοιαζε δεκαετίες νεότερο».

Κάποια μέλη του τύπου απέφευγαν τις εκδηλώσεις αυτές. Ο κριτικός Ρόμπερτ Πάρκερ πήγε μόνο σε μία από αυτές· μου είπε πως τον απωθούσε η υπερβολή τους. Και η αξιολόγηση των υπό δοκιμή κρασιών θα ήταν άχρηστη στους αναγνώστες του, είπε, γιατί δεν ήταν σε θέση να βρουν τέτοια κρασιά, και οικονομικά ήταν ούτως ή άλλως απλυσίαστα. Επιπλέον, ο κανόνας κατά του φτυσίματος, σε συνδυασμό με την επιμονή του Ρόντενστοκ να κρατάει τα πιο συναρπαστικά δείγματα για το τέλος της εκδήλωσης, μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο κάθε αντικειμενική κρίση του κρασιού. «Συνήθιζε πάντα να σερβίρει τα σπουδαιότερα κρασιά όταν είχες ήδη κάνει κεφάλι» είπε ο Πάρκερ για την εκδήλωση στην οποία παρέστη, το 1995 στο Μόναχο. «Οι καλεσμένοι κυριολεκτικά σέρνονταν, δεν μπορούσαν να περπατήσουν».

Έστω κι έτσι, ο Πάρκερ θαύμασε κάποια από τα κρασιά του Ρόντενστοκ. «Εξωπραγματικό!» έγραψε για ένα μεγάλο μπουκάλι ενάμισι λίτρου (μάγκνουμ) Pétrus του 1921 που σέρβριε ο Ρόντενστοκ. «Αυτό το σπουδαίο, απίστευτα συμπυκνωμένο κρασί θα μπορούσε εύκολα να εκληφθεί λανθασμένα ως ένα του 1950 ή του 1947». Στο δικό του περιοδικό, το *Wine Advocate*, ο Πάρκερ περιέγραψε την τριήμερη δοκιμή ως «την καλύτερη γευσιγνωσία της ζωής μου». «Έμαθα γρήγορα» έγραφε, «πως, όταν ο Χάρντι Ρόντενστοκ αναφερόταν στο '59 ή στο '47, χρειαζόταν να επαληθεύσω αν αναφερόταν στον 19ο ή στον 20ό αιώνα!».

Ο Μάικλ Μπρόουντμπεντ έδινε κι εκείνος τακτικά το παρών στις εκδηλώσεις του Ρόντενστοκ. Στο βιβλίο του *Vintage Wine: Fifty Years of Tasting Three Centuries of Wines*, ο Μπρόουντμπεντ αναγνωρίζει πως όφειλε τη δοκιμή κάποιων από τα σπανιότερα κρασιά του κόσμου στην «απίστευτη γενναιοδωρία» του Ρόντενστοκ. Το κομμάτι του βιβλίου για τα κρασιά του 18ου αιώνα αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από σημειώσεις που κράτησε από γευσιγνωσίες που διοργάνωσε ο Ρόντενστοκ. Ο Μπιλ Κοχ δεν προσκλήθηκε ποτέ σε κάποια από τις εκδηλώσεις αυτές, αλλά είχε ακουστά τον Ρόντενστοκ, και οι δυο τους είχαν γνωριστεί τυχαία το 2000 όταν ο οίκος Κρίστις διεξήγαγε μια δοκιμή Latour στα γραφεία του στη Νέα Υόρκη. Σύμφωνα με τον Κοχ, ο Ρόντενστοκ είχε αργήσει να έρθει, αλλά ο Μπιλ τον πλησίασε. «Γεια, είμαι ο Μπιλ Κοχ» του είπε. «Αγόρασα μερικά μπουκάλια κρασί από εσάς». Ο Ρόντενστοκ έσφιξε το χέρι του Κοχ. Έμοιαζε να αισθάνεται κάπως άβολα, σύμφωνα με τον Κοχ.

«Όστε εσείς είστε ο περίφημος συλλέκτης» είπε ο Ρόντενστοκ πριν απομακρυνθεί βιαστικά.

• • •

Στις νομικές διαμάχες του, ο Κοχ έχει χρησιμοποιήσει αρκετές φορές τις υπηρεσίες ενός συνταξιοδοτημένου πράκτορα του FBI ονόματι Τζιμ Ελρόι. Ο τελευταίος ασχολήθηκε στην καριέρα του με τη διερεύνηση υποθέσεων απάτης, και όταν προέκυψε το ζήτημα με τα μπουκάλια του Τζέφερσον, είπε στον Κοχ: «Αν θες τα λεφτά σου πίσω, είμαι ο άνθρωπός σου». Ωστόσο, αυτό δεν αρκούσε στον Κοχ. «Τον θέλω στη φυλακή» είπε στον Ελρόι. «Σέλωσε και ετοιμάσου». (Φαίνεται πως ο Ελρόι έχει «κολλήσει» τη λατρεία του Κοχ για την κουλτούρα των καουμπόι. Περιγράφει τον εργοδότη του ως τον «νέο σερίφη στην πόλη». Ο ήχος κλήσης του κινητού του είναι το μουσικό θέμα της ταινίας *Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος*.)

Ο Ελρόι έχει πατήσει τα εξήντα και έχει πρόσωπο ταλαιπωρημένο, μαυρισμένο από τον ήλιο, και χαμόγελο συνωμοτικό. Του αρέσει να διηγείται ιστορίες, και όταν πρόσφατα συναντηθήκαμε για να φάμε μαζί, μου αφηγήθηκε τις λεπτομέρειες της έρευνάς του με τον προ-

μελετημένο τρόπο κάποιου που έχει ξαναπεί την ιστορία. «Οι υποθέσεις είτε βελτιώνονται είτε χειροτερεύουν όσο εξελίσσονται» είπε. «Αυτή γινόταν συνεχώς καλύτερη». Ο Κοχ ενδιαφερόταν από την πρώτη στιγμή να μπνύσει τον Ρόντενστοκ, μου εξήγησε ο Ελρόι, αλλά φιλοδοξούσε επίσης να χρηματοδοτήσει μυστικά την προετοιμασία της ποινικής υπόθεσης που κάποια στιγμή θα παραδιδόταν στα χέρια των ομοσπονδιακών αρχών. Ο Ελρόι βρήκε το σχέδιο του Κοχ πολύ ενδιαφέρον. «Η έρευνα αυτή έχει κάθε χαρακτηριστικό μιας έρευνας του FBI» μου είπε. «Αλλά με τους καλύτερους για τη δουλειά απ' όλο τον κόσμο διαθέσιμους ανά πάσα στιγμή και χωρίς τη γραφειοκρατία και το χαρτομάνι». Υπολογίζει πως, από το 2005 και μετά, ο Κοχ έχει ξοδέψει πάνω από ένα εκατομμύριο δολάρια στην υπόθεση Ρόντενστοκ: το διπλάσιο του ποσού που πλήρωσε για το κρασί.

Καθώς ο Ελρόι και η ομάδα του –ένας πρώην επιθεωρητής της Σκότλαντ Γιारнт στην Αγγλία, ένας πρώην πράκτορας της ΜΙ5 στη Γερμανία και αρκετοί οινογνώστες από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ– ξεκινούσαν τις έρευνές τους το 2005, έμαθαν από το προσωπικό του Μοντιτσέλο πως οι αμφιβολίες για την αυθεντικότητα της συλλογής του Τζέφερσον χρονολογούνταν από την εποχή που δημοπρατήθηκε το πρώτο μπουκάλι. Ο Μπρόουντμπεντ είχε προσεγγίσει το Μοντιτσέλο το φθινόπωρο του 1985 για να ρωτήσει αν στα γράμματα του Τζέφερσον υπήρχαν αναφορές στο κρασί. Μια ερευνήτρια ονόματι Σίντερ Γκούντγουιν, που είχε μελετήσει τα διασωθέντα έγγραφα του Τζέφερσον για 15 χρόνια, επικοινωνήσε με τον Μπρόουντμπεντ τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου και εξέφρασε τις αμφιβολίες της. «Από την περίοδο εκείνη διασώζονται το καθημερινό λογιστικό βιβλίο του Τζέφερσον, σχεδόν ολόκληρη η αλληλογραφία του, οι ενημερώσεις από τον τραπεζίτη του και διάφορα εσωτερικά έγγραφα των γαλλικών τελωνείων, και τίποτα από αυτά δεν περιέχει αναφορές σε κρασιά του 1787» του έγραψε. Όταν ένας δημοσιογράφος των *New York Times* προσέγγισε την Γκούντγουιν πριν από τη δημοπρασία για να διερευνήσει τον συσχετισμό των μπουκαλιών με τον Τζέφερσον, εκείνη παρατήρησε πως, ενώ τα αρχικά στα μπουκάλια του Ρόντενστοκ αναγράφονταν ως «Th.J.», ο Τζέφερσον στην αλληλογραφία του συνήθι-

ζε να υπογράψει βάζοντας άνω και κάτω τελεία ανάμεσα στα γράμματα: «Th:J.». Ο Μπρόουντμπεντ δεν ανέφερε τις αμφιβολίες αυτές στον κατάλογο των Κρίστις, και η ιστορία των *Times* δεν αποθάρρυνε τους αγοραστές. (Σε ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε εκείνη την εποχή στο *New Yorker*, ο Μπρόουντμπεντ δήλωσε στον δημοσιογράφο πως δεν είχε βρει «αποδείξεις» αλλά πολλές ενδείξεις –«τόνους από τέτοιες»– πως το μπουκάλι ανήκε πράγματι στον Τζέφερσον.)

Λίγο μετά τη δημοπρασία, η Σίντερ Γκούντγουιν ετοίμασε μια αναφορά για την έρευνα που είχε διεξαγάγει στα μπουκάλια, στην οποία συμπέρανε ότι, αν και κάλλιστα θα μπορούσαν να προέρχονται από τον 18ο αιώνα, η διασύνδεση με τον Τζέφερσον δεν επαληθευόταν από τα διαθέσιμα ιστορικά αρχεία. Τονίζοντας πως δεν αμφέβαλλε για την καλή πίστη του Ρόντενστοκ ή του Μπρόουντμπεντ, αναρωτιόταν: «Γιατί να μην υπάρχουν Θωμάδες, Θεόδωροι ή Θεόφιλοι, και Τζάκσον, Τζόουνς και Τζούλιεν που να τους αρέσει το εκλεκτό μπουρντό και να κατοικούν στο Παρίσι;». Παρατήρησε πως στα αρχεία καταγράφονταν οι κάτοικοι κάθε διεύθυνσης στο Παρίσι. Αν ο Ρόντενστοκ αποκάλυπτε τη διεύθυνση όπου είχε ανακαλύψει το κρασί, «θα μπορούσαμε έτσι να επιβεβαιώσουμε τη διασύνδεση» με τον Τζέφερσον.

Γράμματα του Ρόντενστοκ άρχισαν να καταφθάνουν το ένα μετά το άλλο στο Μοντιτσέλο. Αν και τα αγγλικά του είναι ικανοποιητικά, επέμενε να τα γράφει στα γερμανικά· τα μετέφραζε ένας ξεναγός του Μοντιτσέλο. Στις 28 Δεκεμβρίου του 1985, έγραφε ο Ρόντενστοκ αναφερόμενος στην Γκούντγουιν: «Καλό θα ήταν κάποιοι να έχουν την ευγενή καλοσύνη να κρατούν τις αμφιβολίες και τα στερούμενα βάσης σχόλιά τους για τον εαυτό τους και να μην παριστάνουν τους σπουδαίους ενώπιον του τύπου». Ο εκτελεστικός διευθυντής του Μοντιτσέλο, Νταν Τζόρνταν, απάντησε στον Ρόντενστοκ προβάλλοντας το επιχείρημα πως η Γκούντγουιν ήταν ακαδημαϊκός του Τζέφερσον με πολύ καλή φήμη και, σε αντίθεση με τον Ρόντενστοκ και τον οίκο Κρίστις, δεν είχε να προσμένει κανένα οικονομικό όφελος από την πιστοποίηση της αυθεντικότητας των κρασιών.

«Διδάσκουν “Τζέφερσον” στα πανεπιστήμια;» απάντησε ο Ρόντενστοκ. «Η κυρία δεν γνωρίζει τίποτα για το κρασί σε σχέση με τον Τζέ-

φερσον, δεν γνωρίζει σαν τι έμοιαζαν τα μπουκάλια κρασιού την περίοδο 1780-1800, δεν γνωρίζει καν τι γεύση έχει». Ο Μπρόουντμπεντ αλληλογραφούσε κι αυτός με το Μοντιτσέλο, υποστηρίζοντας τον Ρόντενστοκ και το κρασί του. Ένα αγεφύρωτο φιλοσοφικό χάσμα έμοιαζε να έχει ανοίξει ανάμεσα στους ιστορικούς στη Βιρτζίνια και τους γευσιγνώστες στην Ευρώπη. Ο Μπρόουντμπεντ, όπως και ο Ρόντενστοκ, εξέφραζε τη σιγουριά του πως η αισθητική εμπειρία της κατανάλωσης ενός μπουκαλιού κρασιού είχε μεγαλύτερο βάρος από τα όποια ιστορικά στοιχεία. Τον Ιούνιο του 1986 έγραφε πως μόλις είχε δοκιμάσει ένα Branne Mouton 1787 του Ρόντενστοκ. Το κρασί ήταν «εντυπωσιακά καλό» έλεγε ο Μπρόουντμπεντ. «Αν κανείς διατηρεί αμφιβολίες για την αυθεντικότητα αυτού του εξαιρετικού παλιού κρασιού, μια γουλιά θα έφτανε για να τις διαλύσει... Βέβαια, δεν υπάρχουν χειροπιαστές αποδείξεις πως τα εν λόγω μπουκάλια ανήκαν όντως στον Τζέφερσον, αλλά είμαι πλέον απόλυτα πεπεισμένος πως αυτό ήταν το κρασί που παράγγειλε».

Οι ειδικοί του Μοντιτσέλο δεν ήταν οι μόνοι που αμφισβητούσαν τη γνησιότητα του κρασιού. Πριν ο οίκος Κρίστις δημοπρατήσει το μπουκάλι που αγόρασε ο Φορμπος, ο Ρόντενστοκ είχε προσφέρει ένα μπουκάλι Lafitte Th.J. σ' έναν Γερμανό συλλέκτη ονόματι Χανς-Πέτερ Φρέρικς για περίπου δέκα χιλιάδες μάρκα. Όταν ο Φορμπος ξόδεψε το τεσσαρακονταπλάσιο ποσό, ο Φρέρικς αποφάσισε να δημοπρατήσει το μπουκάλι του και προσέγγισε τον Μπρόουντμπεντ. Ωστόσο ο Ρόντενστοκ παρενέβη, λέγοντας πως είχε πουλήσει το μπουκάλι στον Φρέρικς υπό τον όρο ο τελευταίος να μην το μεταπωλήσει. (Ο Φρέρικς διαψεύδει πως συμφώνησε ποτέ με κάτι τέτοιο.) Ο Φρέρικς επικοινωνήσε με τον Σόθμπος, αλλά ο οίκος εξέτασε τις διαθέσιμες αποδείξεις και αρνήθηκε να δημοπρατήσει το μπουκάλι, εξαιτίας της αβεβαιότητας γύρω από την προέλευσή του. Οι προσπάθειες του Ρόντενστοκ να εμποδίσει την πώληση, σε συνδυασμό με τις αμφιβολίες του Σόθμπος γύρω από τη γνησιότητα του μπουκαλιού, δημιούργησαν υποψίες στον Φρέρικς, και το 1991 αποφάσισε να το στείλει σ' ένα εργαστήριο στο Μόναχο για να ραδιοχρονολογήσει το περιεχόμενό του.

Κάθε οργανική ύλη περιέχει το ραδιενεργό ισότοπο άνθρακα-14,

ο οποίος εμφανίζει έναν δεδομένο ρυθμό αποσύνθεσης· οι επιστήμονες μπορούν επομένως να αναλύσουν την ποσότητα του ισοτόπου μέσα σ' ένα μπουκάλι κρασί για να υπολογίσουν κατά προσέγγιση την ηλικία του. Ο άνθρακας-14 έχει μακρά ημιζωή, και η ραδιοχρονολόγηση είναι μια σχετικά ανακριβής μέθοδος όταν προσπαθούμε να χρονολογήσουμε αντικείμενα ηλικίας αρκετών αιώνων. Όμως οι ατμοσφαιρικές πυρηνικές δοκιμές των δεκαετιών του 1950 και του 1960 μας παρέχουν ένα μέτρο σύγκρισης, καθώς το επίπεδο άνθρακα-14 στην ατμόσφαιρα αυξήθηκε δραματικά εκείνη την περίοδο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ποσότητα άνθρακα-14 και ενός άλλου ισοτόπου, του τριτίου, ήταν πολύ μεγαλύτερη από το αναμενόμενο για ένα κρασί διακοσίων ετών, και οι επιστήμονες συμπέραναν πως το μπουκάλι περιείχε ένα μείγμα κρασιών, το μισό από το οποίο χρονολογούνταν στο 1962 ή λίγο μετά.

Ο Φρέρικς μίλησε τον Ρόντενστοκ, και ένα γερμανικό δικαστήριο τον δικαίωσε τον Δεκέμβριο του 1992, συμπεραίνοντας πως ο Ρόντενστοκ «νόθευσε το κρασί ή πούλησε εν γνώσει του νοθευμένο κρασί». (Ο Ρόντενστοκ κατέθεσε έφεση και μίλησε τον Φρέρικς για δυσφήμιση. Τελικά, υπήρξε διακανονισμός εκτός δικαστηρίων.) Πέρα από τον πρώην πράκτορα της ΜΙ5, ο ακατάβλητος Ελρόι είχε προσλάβει και δύο ιδιωτικούς ντετέκτιβ από τη Γερμανία, οι οποίοι ανακάλυψαν πως το όνομα Χάρντι Ρόντενστοκ ήταν ψεύτικο. Επισκέφθηκαν την πόλη όπου γεννήθηκε ο Ρόντενστοκ, το Μαριενβέρντερ, που σήμερα ανήκει στην Πολωνία. Ανέφεραν στον Κοχ πως το πραγματικό όνομα του Ρόντενστοκ ήταν Μάινχαρντ Γκέρκε και ήταν γιος ενός υπαλλήλου του τοπικού σιδηροδρόμου. Πήραν συνέντευξη από τη μητέρα του Ρόντενστοκ και επισκέφθηκαν το δημοτικό του σχολείο. Είπαν στον Κοχ πως ο Ρόντενστοκ είχε σπουδάσει μηχανικός και είχε εργαστεί στον Γερμανικό Ομοσπονδιακό Σιδηρόδρομο· δεν βρήκαν καμία απόδειξη που να στηρίζει τον ισχυρισμό του πως ήταν καθηγητής. Μίλησαν επίσης με την Τίνα Γιορκ, μια Γερμανίδα τραγουδίστρια της ποπ με την οποία ο Ρόντενστοκ είχε συνάψει δεσμό τις δεκαετίες του '70 και του '80. Η Γιορκ τους είπε ότι, κατά τη δεκαετία της σχέση με τον Ρόντενστοκ, αυτός της είχε αποκρύψει το γεγονός

πως είχε δύο γιους από προηγούμενο γάμο. «Πάντα έκανε λόγο για δύο ανιψιούς» είπε.

Σύμφωνα με τους νιτετέκιβ, ο Ρόντενστοκ υιοθέτησε τη νέα του ταυτότητα περίπου την εποχή που γνωρίστηκε με τη Γιορκ, και της είπε ότι προερχόταν από τη γνωστή οικογένεια των Ρόντενστοκ. Ανέπτυξε ενδιαφέρον για το κρασί περίπου την περίοδο της σχέσης του με τη Γιορκ. Εκείνη δεν έδειχνε το ίδιο ενδιαφέρον για το κόμμι του. Θυμάται πως μια μέρα άφησε ένα μπολ με πατατοσαλάτα στο κλιματιζόμενο κελάρι του για να παραμείνει δροσερή. «Ο Ρόντενστοκ εξαγριώθηκε» είπε. Ήταν γνωστό πως είχε εξαιρετική όσφρηση και μπορούσε να διακρίνει τα κρασιά μεταξύ τους σε τυφλές οινογευσιγνωσίες. Ο Ελρόι αναρωτήθηκε αν είχε και τις ικανότητες ενός μιζολόγου, κάποιου που εργάζεται σε αμπελώνες για να συνδυάζει σταφύλια και να δημιουργεί νέα μείγματα. Δεν υπάρχουν επιστημονικά τεστ που να μπορούν να αναλύσουν με ακρίβεια το μείγμα σταφυλιών από το οποίο έχει προέλθει ένα κρασί, και ο Ελρόι υπέθεσε πως ο Ρόντενστοκ μπορεί να είχε παραποιήσει γνωστές μάρκες αναμειγνύοντας διάφορα κρασιά –μαζί με λίγο πόρτο, όπως το συνηθίζουν οι νοθευτές– για να δημιουργήσει ένα κοκτέιλ που να πλησιάζει στη γνήσια γεύση.

Ερευνώντας τις υποψίες αυτές, στις συνεντεύξεις της η ομάδα του Ελρόι ρώτησε αρκετούς αν θυμούνταν τον Ρόντενστοκ να διαθέτει πρόσβαση σε κάποιο εργαστήριο που θα του επέτρεπε να πειραματιστεί με τα μείγματα. Τότε, τον Οκτώβριο του 2006, ένας Γερμανός ονόματι Αντρέας Κλάιν ήρθε σε επικοινωνία με την ομάδα ερευνητών του Κοχ και δήλωσε πως ο Ρόντενστοκ είχε ζήσει για αρκετά χρόνια σ' ένα διαμέρισμα που ανήκε στην οικογένειά του. Οι δυο τους είχαν μαλώσει όταν ο Κλάιν θέλησε να χτίσει ένα διαμέρισμα πάνω από αυτό όπου έμενε ο Ρόντενστοκ και κατέληξαν στα δικαστήρια. Το 2004, αφού ο Ρόντενστοκ έφυγε από το διαμέρισμα, ο Κλάιν μπήκε στο υπόγειο του πρώην ενοίκου του και βρήκε μια συλλογή από άδεια μπουκάλια και ένα πάκο ετικετών κρασιού που φαινόταν καινούργιες.

• • •

ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΘΟΡΑ,
ΜΥΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΨΕΜΑΤΑ,
ΙΝΤΡΙΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΘΗ...

12 ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΗΛΩΤΙΚΗ ΑΦΗΓΗΣΗ
ΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ
ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Με οξυδερκείς παρατηρήσεις, αποκαλυπτικές συνεντεύξεις και έπειτα από ενδελεχή έρευνα, ο Patrick Radden Keefe παρουσιάζει δώδεκα ιστορίες εγκλήματος και τιμωρίας.

Ο βραβευμένος δημοσιογράφος εξετάζει, ανάμεσα σε άλλα, αν ο πληροφοριοδότης που τόλμησε να αποκαλύψει το ξέπλυμα χρήματος σε μια ελβετική τράπεζα ήταν ήρωας ή παραμυθάς, μιλάει για τον πολυετή αγώνα σύλληψης ενός διεθνούς εμπόρου όπλων, σκιαγραφεί το παρελθόν μιας μαζικής δολοφονού αλλά και το προφίλ μιας παθιασμένης δικηγόρου που υπερασπίζεται τις ζωές διαβόητων δολοφόνων, αποκαλύπτει πώς ένας από τους μεγαλύτερους θησαυρούς της Αφρικής πέρασε στον έλεγχο ενός πάμπλουτου Ισραηλινού, σε ένα βιβλίο που θα κρατήσει το ενδιαφέρον σας αμείωτο μέχρι την τελευταία σελίδα.

— ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ ΤΩΝ NEW YORK TIMES

Συνδυασμός υψηλού επιπέδου
δημοσιογραφικού ήθους
και πάθους για την αποκάλυψη.

New York Times Book Review

Ένας από τους σημαντικότερους
συγγραφείς βιβλίων non fiction
της γενιάς μας.

TIME

ISBN: 978-618-03-3564-4

9 786180 335644
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83564

metaxmio.gr

ΔΙΑΦΕΣΙΜΟ
ΚΑΙ ΞΕ
e-book